

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

etiam gentes in comparatione virtutum & vitiorum, personas confundere videntur. Sic Lucillum vocabant togatum Xerxes. Sic, Tertius è celo cecidit Cato. Alia innumera ad hanc formam vsurpantur.

§. 3. Piscator per tropum hæc dicta esse ait, ideo multa oriri incommoda, dum non attenditur ad tropum. [Nam tropi non obseruati multos errores gignunt: cuius rei exemplum hic habemus in Iudæis: qui locum Malachiæ de Elia falso interpretati sunt, eo quod ad tropum metaphoram non attenderunt.]

Respondet hæretico tropistæ: Non esse hic tropum omnino, vt ex parte iam ostendi. Neque enim Malach. 4. tropum fingere licet, cum dies illa accensæ sit caminus: & erunt omnes superbi, & omnes facientes impietatem, stipula: & inflammabit eos dies veniens, dicit Dominus exercituum, que non derelinquet eis radicem & germen. Et v. 3. Et calcabitur impius cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die qua ego facio, dicit Dominus exercituum. Quæ extremo in iudicio perficiuntur.

§. 4. Pareus in Apoc. 11. 43. [Hoc non necessarium de extremo die iudicii intelligitur: quia etiam primus Christi aduentus, fuit magnus mysterio incarnationis & miraculis; terribilis vero impijs, quod trepidatio Herodis & Iudæorum testatur. Sed esto: etiã Ioannes venit ante diem iudicii. Nec dicit Malachias præcisè tribus & dimidio annis ante iudicium Eliam venturum.] Non potest hoc inquam dici. Quia in scripturis, Prior Christi aduentus gratus, acceptabilis, gaudij plenus dicitur: At vero ille terribilis extremus semper nominatur. Deinde valde peregrinum est, Ioannem dici venire ante terribilem diem: qui venit ante Christi aduentum. Nam circa illum diem contingeret, quando veniet, erit dies sicut caminus accensæ. Itaque in illa tempora Elias promittitur, quem Dominus venturum ait. Nam ad consolationem illam de Elia Prophetiam interfert. Sentiendum igitur cum veteribus, & scripturæ verba proprie accipienda sunt, nec vnus alterius curanda sententia. Tertullianus quidem iam senior & Hæreticus aperte negat eum venturum lib. de pudicitia cap. 8. Verum aliter lib. de anima. Hoc est ex malis fructibus bonam arborem intelligi, id est, ex pessimis præceptis doctrinam veritatis agnoscere. Spero huiusmodi hæreticos Heliam quoque imadere exemplum, tanquam in Ioanne sic representati vt metaphysichos patrocinetur pronuntiatio Domini, Helias iam venit & non cognouerunt eum: Et alibi: Et si vultis audire hic est Helias qui venturus est. Nunquid ergo & Iudæi ex opinione Pythagorica consulebant Ioannem, Tu es Helias: & non ex predicatione diuina: Et ecce mittam vobis Heliam Thebitem. Sedenim metempsychosis illorum reuocatio est anime iam pridem morte factæ & in aliud corpus iterata. Helias autem non ex decessione vitæ, sed ex translatione venturus est, nec corpori restituendus, de quo non est exemptus, sed mundo reddendus, de quo est translatus non ex postliminio vitæ, sed ex supplemento Prophetiæ, idem & ipse & sui hominibus, & sui hominibus. Sed quomodo Helias Ioannes: Habes Angelicam vocem: Et ipse (inquit) præcedet coram populo in virtute & in Spiritu Helie, non in anima eius, nec in carne. Hæc enim substantia sui cuiusque sunt hominis. Spiritus vero & virtutis extrinsecus conferuntur ex Dei gratia, ita & transferri in alterum possunt ex Dei voluntate, vt factum est retro de Moysi Spiritu.

Hieronimus valde ambigue loquitur, & vt dixit Ribera spiritaliter interpretatur. Verum pluram in c. 11. 4. Apocal.

Adami Conzen in Evang. Tom. I.

VERSUS 15.

Qui habet aures audiendi, audiat.

QUESTIO I.

An non omnes habeant aures audiendi?

§. 1. **A**ures audiendi habere, aliud non est, quam habere attentas, dociles, obediēte paratas: non quales Ila. describit, c. 6. 9. Est vero locutio proverbialis, qua rei magnitudo, & necessitas declaratur. Excitanturque Auditores vt in rem ad quam percipiendam sensus dati sunt, incumbant.

§. 2. Sine ratione hic arguitur Piscator, fidem esse tantum electorum; eos enim solos habere aures audiendi, cæteros vero nequaquam. Multi enim habent aures audiendi, vt credant, & aliquando à fide recedant, accipiunt verbum cum gaudio, At in tempore tentationis recedunt. Verbum audiunt, assentiuntur, sed non faciunt. Credunt, vocantur, sed non perseverant.

VERSUS 16. 17.

Cui autem similem æstimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in foro, qui clamantes coequalibus: dicunt, Cecinimus vobis, & non saltaſtis: lamentauimus vobis, & non planxistis.

QUESTIO I.

Quæ, & quotendū illa similitudo?

§. 1. **F**requentissimus vsus est interrogationum in parabolarum principio, Thalmuht Ierol. c. 2. de benedictionibus. Putant nonnulli eiusmodi puerorum lusum esse diuisis choris, quod insolens non est, nam reuera ex re que fit, similitudo ducitur, scimus pueros omnia imitari, si funus vident duci maxime aliqua nouitate, vel apparatu ipsi quoque eadem agunt, iidemque in plateis prælia, Magistratus, & alia tractant, vt illi in litore Alexandrino, à quibus Episcopus lectus Athanasius. Cum ergo funera essent plura tibia, tubæ, lamentatrices, præfixæ, id pueri imitabantur, interim exprobrantes æqualibus, si non lamentarentur, atque ita ludum rumperent, atque sic ad saltationes inuitabant, & choreæ accommoda canerent: at obstinatiuli, si ne tum quidem colluderent, merito videbantur à communi hominum consuetudine abhorre, valde dolentibus illis, quod feruidi in lusum cogebantur aliorum fastidia ferre. Non est autem pars parti applicanda, & res tota toti. Nec enim pueri Ioannes, nec Christus, sed hoc dicitur: Duo modi sunt conuertendi homines, primus eximia vitæ sanctitate, quæ est in austeritate externæ vitæ, qualem habuit Ioannes, in quo nihil fuit quod reprehenderetur, nihil quod imposturæ haberet suspicionem, vt qui luculento patrimonio & lucto eremum coleret, cibis humanis vix vteretur, Herodem vitæ periculo moneret, & tamen non partierunt illi. Alter modus est, benignitate, & humanitate, ne fugerent, ne austeritate terrentur, itaque Christus vitæ, synagogis, conuiuijs interest, sanat miseros, at ne sic quidem adiungere se voluerunt, modus ergo alius